

Warszawa, 2018 – 02 – 28

Materiał rozpatrzenia
na posiedzeniu Rady Ministrów
w dniu 1 marca 2018 r.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Nr 100/6/17/PL

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
KANCELARIA JAWNA NR 1

Nr. 1530/OP

2018 -02- 28

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW
Departament Rady Ministrów
RM-10-41-18 28-02-2018
CZŁONKOWIE RADY MINISTRÓW
Przedstawiam dokument rządowy zgłoszony przez
Ministra Obrony Narodowej - do rozpatrzenia
(-) Sekretarz Rady Ministrów

SEKRETARZ
RADY MINISTRÓW
Pani Jolanta RUSINIAK

Specjalne Poni Minister,

Stosownie do treści § 82 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – *Regulamin pracy Rady Ministrów* (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), w załączeniu przedkładam Pani Sekretarz projekt *ustawy o pozbawianiu stopni wojskowych osób i żołnierzy rezerwy, którzy w latach 1943-1990 swoją postawą sprzeniewierzyli się polskiej racji stanu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* – z uprzejmą prośbą o jego rozpatrzenie przez Radę Ministrów.

Projekt został ujęty w „Wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów” pod pozycją UD 267.

Ustawa zakłada, że z mocy prawa stopień wojskowy tracą członkowie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego.

Regulacje ustawy przewidują także, że pozbawienie stopnia wojskowego dotyczy osób, które z racji ukończonego wieku lub stanu zdrowia nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej, lub żołnierza rezerwy, którzy w latach 1943-1990 swoją postawą sprzeniewierzyli się polskiej racji stanu.

Pozbawienie stopnia wojskowego będzie mogło nastąpić również pośmiertnie.

Jednocześnie informuję, że projekt został w dniu 28 lutego 2018 r. przyjęty przez Stały Komitet Rady Ministrów.

Następnie projekt został w dniu 28 lutego 2018 r. zwolniony z obowiązku rozpatrzenia przez komisję prawniczą.

Proszę również o przyjęcie wyjaśnienia, że w art. 2 projektu dokonano zmian polegających na zastosowaniu innego sposobu wskazania członków Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, którzy z mocy prawa utracą stopień wojskowy.

Dodatkowo w art. 5 projektu sprecyzowano przesłanki wyłączające pozbawienia stopnia wojskowego. Przedmiotowemu przepisowi nadano następujące brzmienie:

„Art. 5. Nie pozbawia się stopnia wojskowego osoby albo żołnierza rezerwy, o których mowa w art. 3, jeżeli bez wiedzy przełożonych, w trakcie pełnienia służby czynnie wspierali działania na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.”

Załącznik: 1 x 40 egz. + nośnik danych elektronicznych

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Departament Rady Ministrów

wpłynęło 28-02-2018

P.L. 28.02.18
261-871-595
TI/21/1

g. 1850

z powołaniem

Z powołaniem
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
Tomasz ZDZIKOT
Sekretarz Stanu

U S T A W A

z dnia

2018 r.

o pozbawianiu stopni wojskowych osób i żołnierzy rezerwy, którzy w latach 1943-1990 swoją postawą sprzeniewierzyli się polskiej racji stanu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej

Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium oraz zapewnieniu nienaruszalności jego granic. Służba wojskowa jest najwyższym powołaniem i świadomym wyborem obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Mundur wojskowy zobowiązuje do wierności i poświęcenia najwyższym wartościom, jakimi dla polskiego żołnierza przez wieki były honor i męstwo oraz służba Ojczyźnie jako dobru wspólnemu.

Dla budowy etosu służby wojskowej w wolnej i niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej niezbędne jest wprowadzenie rozwiązania prawnego, które posłuży do oczyszczenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w sferze symbolicznej. Konieczne jest przywrócenie właściwego miejsca najwyższym wartościom, wywodzącym się z polskiej tradycji rycerskiej i wojskowej. Ustawa pozwala na pozbawienie stopnia wojskowego tych, którzy w imię totalitarnej ideologii komunistycznej kierowali armię przeciw własnemu narodowi, używali wojska do ograniczania lub pozbawiania jednostek podstawowych praw, dokonywali prześladowań ze względu na pochodzenie i przekonania religijne.

Art. 1. Ustawa określa zasady utraty stopnia wojskowego oraz warunki i tryb pozbawiania stopnia wojskowego osób i żołnierzy rezerwy, którzy w latach 1943-1990 swoją postawą sprzeniewierzyli się polskiej racji stanu.

Art. 2. Członkowie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego tracą z mocy prawa stopień wojskowy. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej ogłasza w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wykaz osób, które utraciły stopień wojskowy.

Art. 3. Pozbawia się stopnia wojskowego osobę, która z racji ukończonego wieku lub stanu zdrowia nie podlega obowiązkowi służby wojskowej, lub żołnierza rezerwy, którzy w latach 1943-1990 swoją postawą sprzeniewierzyli się polskiej racji stanu, w szczególności:

- 1) zwalczali polskie podziemie niepodległościowe;
- 2) prowadzili akcję ateizacyjną w Wojsku Polskim lub prześladowali duchowieństwo;
- 3) pełniąc funkcje służbowe lub zajmując stanowiska dowódcze dopuszczali się prześladowań żołnierzy ze względu na wyznawane poglądy, religię i pochodzenie, angażując się zwłaszcza w usuwanie z szeregów Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej żołnierzy pochodzenia żydowskiego w latach 1967 – 1968;
- 4) planowali, wydawali rozkazy i realizowali dokonując szczególnie drastycznych czynów, pacyfikację protestów społecznych;
- 5) kierując Ministerstwem Obrony Narodowej i Sztabem Generalnym Wojska Polskiego w sierpniu 1968 r., przygotowali i zrealizowali plan użycia Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację;
- 6) angażowali organy wojskowej służby sprawiedliwości wraz z jednostkami podległymi do prześladowania żołnierzy i osób cywilnych ze względu na wyznawane poglądy, religię i pochodzenie;
- 7) planowali wojnę napastniczą przeciwko Państwom – Stronom Traktatu Północnoatlantyckiego w ramach Zjednoczonych Sił Zbrojnych Układu Warszawskiego przez co sprowadzali bezpośrednio zagrożenie dla życia i zdrowia społeczeństwa polskiego w postaci przerwania Sił Zbrojnych Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i działań odwetowych Państw – Stron Traktatu Północnoatlantyckiego;
- 8) przyczyniali się do pogłębiania narzuconego siłą reżimu komunistycznego oraz uzależnienia Wojska Polskiego od Sił Zbrojnych Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich;
- 9) podjęli współpracę agenturalną z organami bezpieczeństwa Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich;
- 10) planowali i realizowali działania operacyjne, specjalne i propagandowe wymierzone w polską emigrację niepodległościową.

Art. 4. Utrata albo pozbawienie stopnia wojskowego następuje również pośmiertnie.

Art. 5. Nie pozbawia się stopnia wojskowego osoby albo żołnierza rezerwy, o których mowa w art. 3, jeżeli bez wiedzy przełożonych, w trakcie pełnienia służby czynnie wspierali działania na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Art. 6. 1. O pozbawieniu stopnia wojskowego, na podstawie informacji, o której mowa w art. 9 ust. 1, postanawia Minister Obrony Narodowej.

2. Postanowienie w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego Marszałka Polski, generałów i admirałów Minister Obrony Narodowej wydaje za zgodą Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Organ, o którym mowa w ust. 1, może wszcząć postępowanie w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego z urzędu albo na wniosek:

- 1) Prezesa Rady Ministrów;
- 2) Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych;
- 3) Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

4. Stowarzyszenia zrzeszające kombatantów, weteranów lub żołnierzy mogą wystąpić do organu, o którym mowa w ust. 1, z inicjatywą wszczęcia postępowania z urzędu. Inicjatywa wymaga uzasadnienia.

5. Wniosek o wszczęcie postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego zawiera dane osobowe pozwalające organowi, o którym mowa w ust. 1, na identyfikację osób albo żołnierzy rezerwy, o których mowa w art. 3, w szczególności imię, nazwisko, ostatnie miejsce zamieszkania lub zameldowania, a w przypadku osób zmarłych ostatnie znane miejsce zameldowania. Wniosek wymaga uzasadnienia.

6. Wniosek może być złożony w formie pisemnej w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej. Wniosek w postaci elektronicznej opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

7. Dokumenty załączone do wniosku w postaci elektronicznej składa się w postaci elektronicznej. Jeżeli dokumentów nie można uzyskać w postaci elektronicznej, można złożyć elektroniczną kopię takiego dokumentu, po uwierzytelnieniu jej przez wnoszącego, przy użyciu kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub podpisu potwierdzonego profilem zaufanym ePUAP.

Art. 7. Wnioski złożone przez podmioty niewymienione w art. 6 ust. 3 pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 8. 1. O wszczęciu postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego zawiadamia się niezwłocznie osobę albo żołnierza rezerwy, o których mowa w art. 3.

2. Informację o wszczęciu postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego osoby zmarłej udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Obrony Narodowej.

Art. 9. 1. Organ, o którym mowa w art. 6 ust. 1, występuje do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej właściwej do spraw prowadzenia

badań archiwalnych i studiów historycznych o sporządzenie, na podstawie posiadanych akt osobowych i innych źródeł historycznych, i przekazanie w terminie do 6 miesięcy od dnia otrzymania wniosku organowi informacji o przebiegu służby osób albo żołnierzy rezerwy, o których mowa w art. 3, w zakresie zasadności pozbawienia stopnia wojskowego.

2. Wystąpienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane osobowe osoby albo żołnierza rezerwy, o których mowa w art. 3. Dane osobowe obejmują: nazwisko i imiona, nazwisko rodowe, nazwiska i imiona poprzednie, płeć, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer PESEL, stopień wojskowy, adres zameldowania, adres zamieszkania, a w przypadku osób zmarłych ostatnie znane miejsce zameldowania, imiona rodziców, oraz nazwiska rodowe rodziców. Wystąpienie zawiera również określenie ostatniego stanowiska oraz formacji lub jednostki organizacyjnej, w której osoba albo żołnierz rezerwy, o których mowa w art. 3, pełnili służbę w dniu zwolnienia ze służby.

3. Informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) dane osobowe osoby albo żołnierza rezerwy, o których mowa w art. 3;
- 2) wskazanie czy spełnione zostały przesłanki, o których mowa w art. 3;
- 3) informację, czy z dokumentów zgromadzonych w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu lub jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej właściwej do spraw prowadzenia badań archiwalnych i studiów historycznych wynika, że osoba albo żołnierz rezerwy, o których mowa w art. 3, w tym okresie, bez wiedzy przełożonych, podjęli współpracę i czynnie wspierali osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Art. 10. 1. Osobie albo żołnierzowi rezerwy, o których mowa w art. 3, w stosunku do których wszczęto postępowanie w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego przysługuje prawo do przedstawienia dowodów.

2. W przypadku pośmiertnego pozbawienia stopnia wojskowego do postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego przystąpić może małżonek, zstępni, wstępni lub rodzeństwo zmarłej osoby albo żołnierza rezerwy, o których w ust. 1, a w przypadku osób samotnych również stowarzyszenie zrzeszające kombatantów, weteranów lub żołnierzy.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, pisemnie zgłaszają przystąpienie do postępowania w terminie 14 dni od dnia udostępnienia informacji, o której mowa w art. 8 ust. 2.

4. Organ, o którym mowa w art. 6 ust. 1, przed wydaniem postanowienia informuje podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2, o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów.

5. Jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem.

6. Osoby i podmioty, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 3, mogą działać przez pełnomocnika.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, jeżeli do postępowania przystąpiła więcej niż jedna osoba lub stowarzyszenie, wskazują one jedną osobę do reprezentowania w postępowaniu.

Art. 11. Organ, o którym mowa w art. 6 ust. 1, wydaje postanowienie w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego. Postanowienie zawiera uzasadnienie i jest ostateczne.

Art. 12. W zakresie doręczeń stosuje się przepisy od art. 39 – 49b ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149).

Art. 13. 1. Na postanowienie w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego, podmiotom, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2, przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

2. Postępowanie przed sądem administracyjnym jest wolne od kosztów sądowych.

Art. 14. Sąd administracyjny uwzględniając skargę na postanowienie w przedmiocie pozbawienia stopnia uchyla je w całości.

Art. 15. 1. Postępowanie w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego zakończone prawomocnym orzeczeniem albo postanowieniem wznawia się, jeżeli:

- 1) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności, okazały się fałszywe;
- 2) zostały ujawnione istotne dla sprawy okoliczności, które nie były znane w toku postępowania;
- 3) orzeczenie lub postanowienie zostało wydane w oparciu o inną decyzję, lub orzeczenie sądu, które zostały następnie uchylone lub zmienione.

2. Postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego nie wznawia się na niekorzyść podmiotów, o których mowa w art. 10 ust. 1.

3. Postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego nie wznawia się po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia lub w przypadku niezłożenia skargi od dnia wydania postanowienia.

4. Organ, o którym mowa w art. 6 ust. 1, wznawia postępowanie w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego z urzędu lub na wniosek podmiotów, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2.

5. Wniosek o wznowienie postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego wnosi się do organu, o którym mowa w art. 6 ust. 1, w terminie 30 dni od dnia, w którym podmioty, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2, dowiedziały się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania.

Art. 16. 1. Na postanowienie o odmowie wznowienia postępowania w przedmiocie pozbawienia stopnia wojskowego podmiotom, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2, przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

2. Postępowanie przed sądem administracyjnym jest wolne od kosztów sądowych.

3. Sąd administracyjny uwzględniając skargę na postanowienie, o którym mowa w ust. 1, uchyla je w całości.

Art. 17. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1430 i 2217 oraz z 2018 r. poz. 138) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 75 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Stopnie wojskowe są dożywotnie, z wyjątkiem możliwości utraty albo pozbawienia stopnia wojskowego na podstawie ustawy z dnia ... o pozbawianiu stopni wojskowych osób i żołnierzy rezerwy, którzy w latach 1943-90 swoją postawą sprzeniewierzyli się polskiej racji stanu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. ...);

2) w art. 78 w ust. 1 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 4 w brzmieniu:

„4) na podstawie ustawy z dnia ... o pozbawianiu stopni wojskowych osób i żołnierzy rezerwy, którzy w latach 1943-90 swoją postawą sprzeniewierzyli się polskiej racji stanu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. ...) .”.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.